

Рік XVII. Нью Йорк, Четвер, 4-го Марця 1909 Число 8

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, March 4, 1909. No. 8.

В XLVIII-мі роковини смерті Тараса Шевченка.

І як ніхто не годен виставити собі дня без сонця, моря без води, життя без воздуха, так саме і Україна без Шевченка.

Писати про життя Шевченка, се значить писати про життя його народу — бо життя поета кобзаря є не розривно зв'язане з життям його вітчизни. Шевченко є так тісно злучений з Україною, що вона без нього, а він без неї суть немислимі.

І ми не знаємо у цілім світі ніякого другого поета, рівного йому що до величчя і геніальності, а який стояв би так близько свого народу, який би так ясно розумів душу і білі свого народу, як власне Шевченко. Його життя, як і життя усього Українського народу, се одне нерозривне пасмо мук, повних сліз, розпук і найстрашнішої нужди, у які лиш дуже врізка заблукіє один луч сонця, щоб зараз же і вступити ся новим понурим і безпривітним дням.

І він є передовсім хлопським поетом, є національним мучеником і асеголом, що вріс на напоєній козацькою кров'ю землі України. Усею пристрастю своєї душі він любив свою нещасну Україну, любив сей „тихий рай“ у хвилі його щастя і неволі, а ся його любов так і паде золотим промінем з кожного його слова, з кожного його верша.

Розгорнувши сторінки його поезій зараз так і дихне на нас подивом широких, велених степів, „де виростала козацька воля“, так і зачорніють перед нашими очима високі кургани-могили „начинені благородним трупом“, які днес „стоять і сумують“, а там знова „зареве ревучий“, забіліють білі хатки серед вишневих садочків, залунає тужлива пісня. А понад усе се щастя чути голос поета, що тужить і боліє, що жалює ся на свою неволю. Однак не довго задержує ся поет над своїм горем; він починає говорити про горе своїх земляків, про стогін давлених, закованих у кайданах, про плач поневоленого народу.

І тому у Шевченкових думках чується ціла скаля тонів, почавши від ясных, веселих, а скінчивши на болючих, повних розпук. І в них говориться не лиш про власне, Шевченкове горе, — в них говориться про горе і біль цілого людства. І Шевченкові думки належать до найгартніших перлин світової лірики.

В більших поемах, як „Леофити“ і „Марія“ переступив Шевченко границі своєї національності і став на загально людській почві. В сих поемах бачимо звори героїської боротьби за правду за загально людські ідеали. Представивши ідеал матери, ідеал

родани, поет дальше обіймає душею цілий свій народ. Перед його очима розкриває ся Україна, щасливий край, однак сплюндрований ляхами і москалями. Замучена Україна заснула, веленою травкою поросла земляця. Лишень пани лякують бенкетують — а поневолений люд стогне у тьмі, мре з голоду. І зболіла душа поета відвертає ся від того образу нужди і горя і глядячи полегше, звертає ся до минувшини свого народу. Перед душею вириває козацьчину. У козаках бачить поет борців за релігійну, політичну і соціальну волю України і тому обдає їх чола авреолом слави. Криваві поля, гори трупів, морди і різні козацьких всен виводять поет перед очі лишень як пересторогу, взиваючи заразом правників козацьких до згоди і любови. Однак теперішнє горе і нужда народу не дає поетови довго спочинку, палить вогнем його душу і він починає глядіти за причинами своєї нужди, починає вглубляти ся в історію свого народу. І ось — нараз чудові образи козаків тратять свій блиск, поет власними руками здимає їм, ним самим вложений вінець слави з голови.

„Роби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття, ваші пани, ясновельможні гетьмані!“ кличе у болю поет, позаяк бачить, що тільки вони суть відвічальні за теперішню неволю України, позаяк тільки вони запродали український люд московському цареві, позаяк тільки вони занепастили народню волю. І глядячи дальше за причинами теперішньої соціальної нужди, приходить Шевченко до певного пізнання, що дальшою причиною нужди на роді є заведене на Україні москалями кріпацтво. А се кріпацтво завів на Україні тільки московський уряд і тому проти нього звертає ся увесь гнів поета.

Могутніми словами малює Шевченко се страшне безправне, кожде його слово, кождий верш звенить як грізний, протест проти кріпацтва. Щоб представити ціле се пекло, він виводить перед очі читача цілу галерею звирів — людей, які продають своїх хрїстів наче зудобу, програють їх в карти, допчуть, катують, знущайуть ся над ними, мимо того що сі катовані суть також „іх брати і християни“.

І у сні-мрії ввижає ся поетови кохана Україна, цвітуча садками, осіяна світлом і промінем, — щаслива. Але се лиш сон. В дійсності бачить страшні картини, спричинені кріпацтвом. Зелені садки посохли, білі хатки порозпадали ся, валять ся, ставки поросли очеретом; села неначе по пожарищах, а люди німі на паньщину ідуть. З плечей здирають мужикови послидню латану свитину, вдову безпомічну мучать за податок, заковують її послидню підпору — сина і одводять його в салдати. Там знова під плотом вмирає з голоду дитина, а її мати жне на лані панську пше ницю. Тут йде з дитиною на руках зведена паном дівчина, а сей негідник глядає тимчасом вже нової жертви. На Україні стогне нужда, люди з голоду мруть, а тимчасом панські засоби по шпіхлірах гниють. По чорній землі ходять ще чорніші люди, у кайданах і армі сини вольних батьків. Тяжко, тяжко вмирати поетови у киргизському степу — але ще тяжше „жити на Україні і мовчати“.

І Шевченко не мовчав. Він не міг мовчати. Він зрозумів свою задачу і він її сповнив.

Усі його поеми, се один акт обжалованя проти кріпацтва, перший могутній удар проти сего негідського безправства у Росії. І немов на довершене трагічної долі поета, він не дожив так горячо вижи-

даної хвилини, він не дожив сего, за що положив своє життя — він вмер пару днів перед внесеном кріпацтва.

За увесь сей утиск, за усю деморалізацію, визиск, за доптане Українців, за пановане неправди він робить одвічальним тільки владителя сего темного царства, тільки одного московського царя.

І се обжаловане найсильніше звенить у поемі „Сон“. З початку малює поет свою чудову, озарену золотом сонця Україну. І неначе для контрасту сейчас вириває теперішню Україну з цілою її нуждою. І поет не годен дивити ся на сей кривавий образ; він тікає перед ним у пустарі і свіжні гори, щоб сховати ся перед людьми. Але дарма! І тут звенять кайдани. З могил встають не мерці, але живі люди, арештанти, що дсбувались у льохах золото, аби ним заповнити царську безодню. Поміж мордерцями і паліями, у однакових кайданах ходять смілі борці за волю, пророки і вішуні братерства і любови.

Вид Петербурга виводить перед душу поета образ страшної кривди, що її московські царі заподіяли Україні. Скільки крові, скільки козацьких трупів коштувала бронзова статуя Петра I-го. Він перший здавив волю України, задаючи удар її культурі, вводячи у її землях азійські, варварські порядки. Він був перший, „що розпинав нашу Україну“, а Катерина II га, вводячи кріпацтво і роздаровуючи землі України своїм тисячним коханцям вже „доконала вдову сиротину“.

І в ім'я сеї сумної минувшини, в ім'я мільонів поневолених і замучених людей, в ім'я усеї теперішньої нужди і горя народу він проклинає московських царів.

Побіч царя показує нам дальше поет цілий ряд царських посіпаків, кровопийців, дерунів сатих і позолочуваних, як то вони наче воду людську кров розливають, та наче павки смокчуть народню кров і працю.

І коли до сих пор Шевченко болів лиш горем України, то в поемі „Кавказ“ він стає найвище, він спочуває тут загально людському горю, авреолом святості покриває чола усіх борців за волю.

Так то являє ся Шевченко першим політичним поетом України, який своїми поезіями уже вказав дорогу дальшим наслідникам.

І тому, коли надійдуть дні 9 го і 10 го марта (роковини уродин і смерті поета) уся Україна, як вона далека і широка кланяє ся своєму найліпшому синові. Усі люди, що почувають себе Русинами — Українцями в сі дні линути думками в отсе місце над Дніпром, біля Канева, де спочивало серце налите в щерть любовію до усіх доптаних і неволених, де спочив тихо під ревом філь батька — Славутиці мученик і пророк українського люду. G 28

В сі дні по цілій Україні, де лиш збере ся жінка, де збере ся кількох тільки Українців, вони сходять ся, щоб згадати, скільки то злоби виніс невмирущий наш поет, та щоб знайти у його словах втіху і нову силу до дальшої боротьби. На сі Шевченкові поминки приходить старий, щоб найти втіху для своїх розбитах, розвіяних мрій; сюди приходить і молодий, щоб воскресити в своїй душі пам'ять про невтомну боротьбу поета за свої ідеали і набратись і собі сил та гарту до будущих борб; сюди приходить і в драгій свитині селянин, аби поклонити ся пам'яті того, який віддав усе своє життя для поліпшення гіркої його долі; тут побачимо не раз і заможного пана, якого душа еще не спідлила ся до краю під впливом золота і багатства. А усе се тому, бо сей, якому днес кла-

Могила Т. Шевченка.

Ол. Новаленно.

На Тарасовій могилі

З того часу, коли стоїть Україна мати,
Нікто сердечно так, як ти, в нас не співав:
І спів твій голосний почав людий здійсмати
І в злучені серця нову міць вливав.

* * *

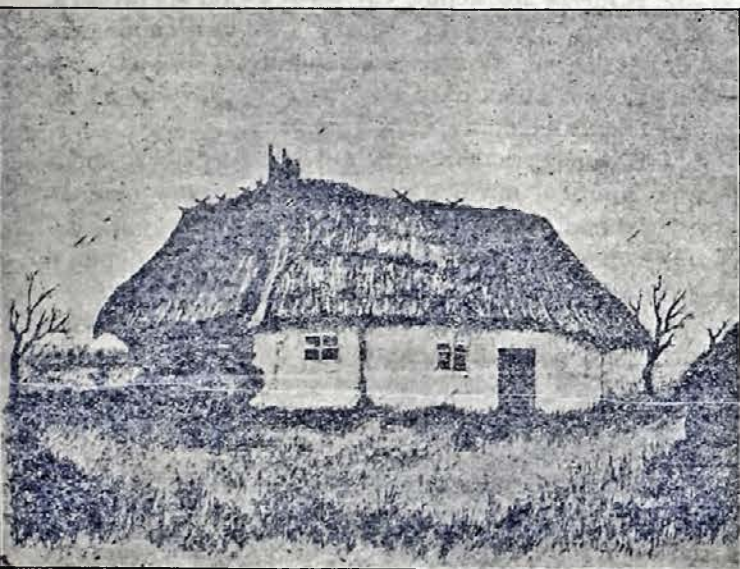
І все, що почало в народі умірати,
Почувши гук дзвінкий палких твоїх пісень,
Прокинулось від сну, в сьвяткові збралось шати,
І для України знов почався сьвітлий день.

* * *

І хоч тебе, співця, на сьвітлі вже не має,
Але твій щирий спів і досі в нас лунає
І гучно поклика до згоди всіх братів.

* * *

І вчувши поклик твій в часи борні тяжкої
Ми сьміло йдем проти недолі злої
І сьміємося в кар безсилим ворогів!...

Хата в котрій родився Тарас.

Найважливіші дати з життя Тараса Шевченка.

I. 1814—1829. Дитячий вік в рідній стороні.

Тарас Шевченко родився 9 го н.-ст. марта 1814 р. в селі Моринцях, звенигородського повіту, київської губернії, як син селянина — кріпака. В осени р. 1815 (?) родина переносить ся до сусіднього села Кирилівки. Р. 1822 (?) початкова наука в дяківській школі.

1823—1824, смерть матери Тараса, дальша наука, друга жє нитьба вітця. 1825 смерть вітця; Тарас стає школярем і робітником дака. 1827 Тарас стає громадським пастухом овець, потім йде на службу до попа (1827—1828), буває в Києві, вінци хоче йти на науку до сільського малюря.

II. 1829—1838. З панської служби.

Р. 1829 управитель дібр Тарасового пана Енгельгардта бере Тараса як кріпака до панської служби, зразу в пекарни, а потім в повою. Тарас пробуває з своїм паном в Вильні, 1830 р. в Варшаві, де починає учити ся малюря, а від 1831 р. в Петербурзі, як помісний козачок, а від 1832 р. як ученик декоративного малюря. В році 1836 познайомлює ся з Сошенком, учеником академії малюряства, а через нього відтак з поетом Гребінкою і старає ся о більшу свою просьвіту. 22-го цвітня 1838 заходом мalarів Брюлова і Венеціанова та російського поета Жуковського, зїстає викуплений з кріпацтва на волю за ціну 2,500 рублів.

III. 1838—1847. Шевченко на воли, малюря і поет.

Р. 1838 стає Шевченко учити ся малюряства в академії штук красних в Петербурзі, а по при се писати поезії. 1740 р. видає перше виданє „Кобзаря“, а 1841 „Гайдамаків“. 1843 р. на весні йде на Україну і вертає в осени до Петербурга. 1844 скінчивши академію малюряства йде опять на Україну і там дістає посаду при археографічній комісії. Пробуває в різних місцях, малюючи і складаючи поезії, аж 5-го цвітня, підчас переїзду з Черничова до Києва

його арештують, наслідком чийогось доносу, за се, що він виступає проти царя.

IV. 1847—1857. Шевченко в неволі.

Перевезений до Петербурга зїстав в арешті до 1-го червня. По засудженю за складанє „революційних“ поезій, як простого салдата з забороною писати і малювати вивозять його до Оренбурга. Відтак перебує в Орській кріпості; в маю 1848 р. вирушає на Аральське озеро, щоб рисувати його краєвиди, з експедицією, що мала онисати береги озера і збудувати там Форт. В осени 1849 р. вертає опять до Оренбурга. Там найшов товариство засланих за політичні провини Поляків і трохи більше волі, але 27 цвітня 1850 на донос поручника Ісаєва, що він ходить в цивільній одежі, пише вірші і малює, арештують його, а в вересні висилають до Новопетровського Форту над Каспійське море під острійший догляд. Там вже не відважує ся він писати по українськи, та пише дещо по російськи. 2-го мая 1857 дістає від царя Александра II амністію, завдяки заходам гр. Толстах і др

V. 1857—1861. Шевченко на чужині на воли.

Вийшовши 2-го серпня 1857 р. з засланих перебуває до Нижнього Новгорода, де придержують його пів року, аж при кінці марта 1858 р. дістає ся до Петербурга. Задумує женити ся і поселити ся над Дніпром. В липні 1860 сватає кріпачку Лякерію Полусмакіну, але в вересні розходить ся з нею. Від падолиста нездужає, а 10-го н.-ст. марта 1861 року вмирає. 10-го мая тіло його викопано і перевезено на Україну, а 19-го мая похоронено в Каневі, на горі, біля Дніпра.

Так виглядав Шевченко коли мав 26 літ.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

(Автобіографічні звістки)

З письма до редактора часописи „Народное Чтение.“

Я — син кріпацького селянина, Григорія Шевченка. Родився 25. лютого*) 1814. р. в Кирилівці, селі Звенигородського повіта Київської губернії, в маєстности одного дідича. Утративши вітця і матір в 8 ім році життя, притулив ся я в школі у парафіяльного дака яко школяр попихач. Сі школярі супротив даків те саме, що хлопці, віддані родителями або иншою властію на науку до ремісників. Права майстра над ними не мають ніяких означених границь: они — справдішні раби его. Они мають безусловно виконувати всі домашні роботи і всякі можливі забаганки самого господаря і его домівників. Лишаю вашій уяві виставити собі, чого міг вимагати від мене дак — уважте, такий панида, — і що я мусів виповняти з невольничою покінністю, не маючи на сьвітлі ані одної істоти, котра би журла ся або могла би журити ся моїм положенєм. Все ж таки я за два роки тяжкого життя в так званій школі перейшов грамотку (буквар), часословець і наконєць псалтир. Під конєць моєї шкільної науки дак посилав мене замість себе читати псалтир по душах по кійних кріпаків і був ласкав платити мені за те для заохоти десяти копійку. Моя поміч давала жорстокому мому учителю можливість більше як перше віддавати ся улюбленому своєму ділу враз зі своїм приятелем Йоною Лимарем, так що по повороті з молитвословної праці я майже все заставляв їх обох пияним як ніч. Дяк мій обходив ся жорстоко не з самим тільки мною, але і з другими школярами, і ми всі ненавиділи его страшно. Безглузда его нападність зробила нас супротив него лукавими і истивими. Ми ошуквали его при всякій нагоді, яка трафляла ся, і робили ему всякі можливі пакости. Сей перший деспот, на которого я наткнув ся в моїм житю, повіїв в мене на ціле життя глибоку відраду і погорду до всякого насильства одного чоловіка над другим. Моє дитиняче серце було уражене сим випадком деспотичних семінарій мільон разів, і я скінчив з ним так, як звичайно кінчать виведені в терпеливості безборонні люди, пімстою і утечею. Заставши его раз пияним до безпам'яті, я ужив против него власне его оружє, різки, і наскільки стало дитинячих сил, відплатив ему за всі его лютої. Зі всього добра пияниці дака завіжди здавала ся мені найціннішою річю якась книжочка з кунштниками, с. е. гравірованими образками, правдоподібно україстською дорожничністю, і ніщо утік до містечка Лисани.

Там я знайшов собі нового учителя в особі малюря-діякона, котрий, як я скоро переконав ся, дуже мало відрізняв ся своїми правилами і обичаями від мого першого учителя. Три дні я терпеливо

гаскав на гору ведрами воду з річки Тикича і розтирав па жєлізній бласї фарбу мідянку. На четвертий день нестало мені вже терпіння, і я утік в село Тарасівку до дака малюря що вславив ся в околиці вималюванєм великомученика Микити і Івана Воїна. До сего то Апелеса удав ся я з незмінним постановленєм витерпіти всі проби, як я тогди гадав, нероздільні з наукою. Я бажав горячо присвоїти собі его велику штуку хотіти в малесенькім степені. Та ба! Апелеса поглянув уважно на мою ліву руку і відмовив мені на-чисто. Він сказав мені, з гірким моїм смутком, що в мене нема здібности ні до чого, ані навіть до шевства або боднарства.

Стративши всяку надію статись коли небудь хоч середним малюрем, вернув ся з засмученим серцем в своє рідне село. Я мав на очах скромну долю, котрій однаком моя уява придавала якусь протодушну розкіш: я хотів статись, як виражає ся Гомер, пастирєм стада непорочних, з тим, щоби ходячи за громадською чередою, читати свою любу крадену книжочку з кунштниками. Але і се мені не удалось. Мому дідичеві, котрий що іво наслідив маєток свого батька, потрібний був второпний хлопець, і обірваний школяр волопопєт попав просто в дрільхову куртку, в такі самі шаравари і наконєць — в покойові козачки.

Винайденє покойових козачків приналежить цивілізаторам Закарпатської України, Полякам; дідичі инших народностей переймали і переймають у них козачків, як вигадку безперечно розумну. В краю, колись козачків, зробити козака підручним з самого дитинства — се те саме, що в Ляпландії покорити воли чоловіка бистроногого оленя. Польські дідичі колишнього часу утримували козачків, окрім шокайства, ще яко музикантів і танечників. Козачки грали для панської потіхи веселі двозначні співанки, утворені народною музою з гора, на підпитку, і пускали ся перед панами, як говорять Польки: сюди туди навприсяди. Новітші представителі вельможної шляхти, з почутєм просвітної гордості, називають се опіско української народности, котрою буцім то завіжди відзначались їх предки. Мій дідич, яко російський Німець, глядів на козачка більше практично і опікуючись моєю народністю на свою маніру, поставив мені обовязком тільки мовчати і стояти непорушено в куті передпокою, поки не розлягне ся его голос і не прикаже подати люльку, що стоїть таки біля нього, або наляяти ему перед носом склянку води. Повроджений мені зухвалости, я нарушав панський наказ, співаючи ледве чутиим голосом гайдамацкі сумні пісні і відрисовуючи покрадки образи Суздальської школи, що украшували панські покої. Я рисовав олівцем, котрий — признаю ся до сего без всякого сумнія — укрив у купця.

Пан мій був чоловік невеселий: він безустанно їздив то до Києва то до Вильна то до Петербурга, і таскав мене за собою в ободі для сидіня в передпокою, подаючи люльки і инших подібних потреб. Не можна сказати, щоби я тогдишнє моє положенє уважав прикрим для себе: оно тільки тепер наводять на мене страх і здає ся якимсь диким та нескладним сном. Правдоподібно багато людей з руского народу дивити-муть ся колись так як я на свою минувшість. Вандруючи зі своїм паном з одного заїздного дому до другого, я користав з всякої нагоди, щоби забрати во стіни простий образок, і зложив собі таким способом дорожничну колекцію. Особливими коїми любимцями були гсторичні герої, яко: Соловій-Розбійник, Кульнев, козак Платов і инші. Впротім мене вела не жадоба придбана, але непереможне бажанє відрисувати з них-як тільки можна вірні копії.

Одного разу, в часі пробування нашого в Вильні, 6. грудня 1829. р., пан і пані поїхали на бал в так звані ресурси (зібране шляхти) по поводу іменини починаючого в Бозі імператора Николая Павловича. В домі все успокоїлось, уснуло. Я засьвітив свічку в самотній комнаті, розпростер свої крадені скарби, і вибравши з них козака Платова взяв ся в шанобю копіювати. Час летів для мене непомітно. Я дібрав ся вже до маленьких козачків, гарцюючи около сильних корит генеральского коня, коли позад мене отворили ся двері і ввійшов мій пан, що вернув ся з балу. Він озьвіривши ся накуртив мене за уха і надавав поталачників — не за мою штуку, ні! (на штуку він не звернув уваги) а за те, що я міг би спалити не тільки дім, але і місто. На другий день він велів фірманови Сидорови випарити мене гарненько, що і було виповненє з належною ревностію.

В 1832. р. скінчало ся мені 18 літ, а що надії мого пана на мою льокайську второпність не справдились, то він, вислухавши мою безустанну просьбу, законтрактував мене на чотири роки цеховому майстрови малюряскому, якомусь Шираєву, в Петербурзі. Шираєв лувив в собі прикмети дака Спартанди, діякона-малюря і другого дака, хитромантика; але мимо всього гнєту его потрібного тенія я в ясній весняній ночі бігав в Літній Сад рисувати зо статуї, украшати сьє простотініну будівлю Петра. В оден із таких сеансів познайомив ся я з артистом Іваном Максимовичем Сошенком, з котрим я й доси вістаю в найщиріших братерських відносинах. За радою Сошенка я зачав пробовати акварелею портрети з натури. Для здійснення чернетних проб служив мені ва модель другий мій земляк і приятель, козак Іван Ничипоренко, двірський чоловік нашого дідича. Раз дідич увидів у Ничипоренка мою роботу, і она ему так сподобала ся, що він зачав уважати мене до малювання портретів своїх улюблених коханок, за котрі часом нагороджував мене цілими рублемі срібляним.

В р. 1837. Сошенко представив мене конференційному секретареві Академії красних штук, В. І. Григоровичеві, з просьбою освободити мене від моєї сумної долі. Григорович передав его просьбу В. А. Жуковському. Той сторгував ся найперше з моїм дідичем і просив К. П. Брюлова вималювати его, Жуковского, портрет в ціли розіграти его в приватній льотерії. Великий Брюлов зараз пристав, і невдовзі портрет Жуковского був у него готовий. Жуковский, з помічю графа Велегорского, устроїв льотерію на 2,500 рублів ассігнаціями, і тою ціною куплена була моя вола 22. цвітня 1838. р. Від того дня я й зачав ходити на науку до Академії красних

*) Після старого числення.

штук і став ся небаком одним з найлюб'іших учеників-товаришів Брюлова. В 1844. р. удостоїв ся я гідности вільного артиста.

О перших моїх літературних пробах скажу тільки, що они зачали ся в тім самім Літнім Саді, в яєні безмісечні ночи. Українська строга муза довго цурала ся мого смаку, схибленого життям в школі, в п'яньскім передпокою, в заїздних домах і в міських кватирках; але коли подіх свободи вернув моїм чуттям чистоту дитинних літ, проведених під убогою батьківською стріхою, она, спаси-бі їй, обняла й приголубила мене на чужій стороні. З перших, слабих моїх проб, написаних в Літнім Саді, надрукована тільки одна баллада „Причинна.“ Коли і як писав я даліші вірші, об с'м я не рад розводити ся. Коротка гісторія мого життя, наскіцьована мною в с'ім безладнім оповіданню для догодження Вам, прийшла мені, правду сказати, дорожше, ніж я думав. Скільки літ страчених! І що я купив у долі своїм змаганням — не загинути? Чи не одно тільки страшне зрозуміє свої минулості! Она страшна, она тим більше для мене страшна, що мої рідні брати і сестри, о котрих мені було тяжко згадувати в моїх оповіданні, і доси кріпаки. Так, ласкавий добродію, они кріпаки і доси!

Прийміть і т. д.

18. лютого 1860.

Т. Шевченко.

Т. Шевченко.

ХУДОЖНИК.

(Уривок з автобіографічної повісті.)

А саме діло стало ся ось як: Карло Брюлов намалював портрет Жуковського, а Жуковский і граф Вельгорський предложили той портрет царській родині за 2,500 рублів асигнаціями; за ці гроші викупили мого робітника (то є. Шевченка), а старий Венеціанов, як сам виразив ся, відіграв в с'ім добрім ділі ролю щирого і благородного фактора.

— Що ж венті тепер діяти? спитав я; коли і як мені оповісти с'му сю радість?

Венеціанов сказав мені те саме, що й лікар; я і сам перовсвідчений був о konieczности с'єї осторожности. Але як же мені втримати? Чи перестати на якийсь час его одвідувати? Не можна; він погадає, що я також занедужав або покинув его, та й буде непокоїти ся. Подумавши, я зібрав всю силу волі і пішов до шпиталю Марії Магдалини. Першим разом я витримав, як і не треба ліпше, за другим і третім разом я вже зачав его по трохи приготувати. Я спитав лікаря, як скоро можна его взяти з шпиталю. Лікар не радив спішити ся, і мене знов стала мучити нетерпеливність.

Раз якось вранці приходять до мене недавній господар мого хорого (то є декор. малар у якого був Ш. на науці), та не запускаячи ся в ширшу бесіду зачинає мені дорікати, що я украв у него найліпшого робітника і що він тратить через мене що найменше не одну тисячку рублів. Я довго не міг зрозуміти, о що іде і яким способом я став ся рабівником. Наконєць він мені сказав, що вчера покликав его дідич, розповів с'му цілу справу і зажадав від него розв'язати контракта, та що він зараз вчера був в шпиталю, але хорий нічого о тім не знає.

— Ах тоб'ї о осторожність! подумав я.

— Чого-ж Ви тепер від мене хочете? запитав я его.

— Нічого, хочу тільки довідати ся, чи все те правда.

Я відповів, що правда, і ми розійшли ся.

Я був вдоволені таким зворотом справи: хорий тепер вже приготований і може вже спокійніше прийняти с'ю відомість ніж перед тим.

— Чи се правда? чи можна вірити тому, що я чув? Таким шпитанєм привитав мене при стрічі коло дверей свого покою.

— Я не знаю, що ти чув.

— Мені казав вчера господар, що.. я... І він запинив ся, як коли-б бояв ся докінчити рецене, та помовчавши трохи, ледве чути промовов: що я визволений... що Ви... І він зальвав ся сльозами.

— Успокій ся, сказав я с'му: се що тільки заносить ся на правду.

За кілька днів він опустил шпиталь і замешкав у мене. Він був вповні щасливий.

В божественній безсмертній природі єсть багато, безмірно багато прекрасного, але торжеством і вісянем безсмертної краси єсть оживлене щастем лице чоловіка. Висшого, красшого в природі я не знаю нічого. І с'єю розкошю удадо ся мені раз в житю моїм вповні налюбави ся. Протягом кількох днів мій ученик так був щасливий, так прекрасний, що я не міг глядіти на него без найбільшого зворушення. Він перелізав і в мою душу своє безграничне щасте. Раз розп'являв ся в найвишнім захваті, то знов сіяв тихою радістю. У всіх сих днях він хоч і брав ся до роботи, але робота с'му не йшла: він бувало вложив свій рисунок до теки, виїме з кишені вивольну грамоту, прочитає її майже склад за складом, перекрестить ся, поцілує і заплаче. Щоби відвернути его увагу від предмета его радости, я взяв від него ту грамоту під предлогом, що треба її зареєструвати в суді, а его водив кождий день до академічних галерій. Коли готове було его одіти, я як инцила одяг его, і ми пішли

запровадив его до галерії Строганова, показав с'му оригінал Веласкоза. і на тім скінчили ся того дня наші мандрівки.

На другий день о 10-ій годині рано я одяг его знов і запровадив до Карла Павловича. Як отець любого сина передає учителеви, так я его передав нашому безсмертному Карлу Павловичеві Брюлову. Від того дня він зачав ходити на науку до академії і став стипендистом товариства заохоти артистів.

Олена Пчілна.

Перенази про Т. Шевченка.

Богато споминів і згадок надруковано по життєписях Т. Шевченка та по всяких иньших виданах, а багато й так плутаєть ся по с'віту, та й по трохи забуваєть ся собі... Що в тих переказах є правда, а що мрія, чи якийсь додаток, не легко розв'язати, а взе-ж слід би було, як щось таке надібаєш, — або врно само хвилюю життя прибєть ся до тебе, — взять та й записати його... Огож якось і до мене прибилося була така розповідь про один випадок із життя Тараса, що я не міжу зважити, куди с'ю розповідь заїхати, а вже так подам та й годі, нехай собі добрі люди розміркують самі!

Давненько се було — скільки десятків років... Іхала я залізницею; дорога була довга; всякого народу переснуєть ся в вагоні, иньше мовчки сидить, у своїх думках, та клопоті поринувши, а иньше обізваєть ся, та почне тоб'ї розповідать, от так, що до слова прийде ся...

Сидів якийсь панок, — не дуже з важних, — старенький уже. Се та те.

Я мала зо собою українську книжечку. Щось таке розговорились ми про українське письменство, далі про Шевченка мова зайшла. — „Отс'ї, — каже сусіда, — добре писав, просто так. Ну і сам же він простий чоловік був. А добрий був.. щира душа!.. я його знав! —

Як сказав мені сусіда ці слова „я його знав“ — от тоді то мене зацікавило!... „Як?“ та „що?“ — і давай я його розпитувать. Вийшло з оповідання, що сусіда мій служив би то разом з Шевченком у війську, як той був у москалях, і блукав „по за Уралом“. — Отже — каже подорожний, — пропав чоловік через своє писане: прийшло ся спокуювать... Служба ж тоді важка була... А добрий чоловік був! Повірте, до чого добрий був, що одного разу через своє добре серце таксі халепи добув ся!... Гнали одного салдатика „крізь строй“ — провинив ся їн, бачите — чимсь. Ну, стоять салдати в ряд, він іде, а його бють, — кождий мусить ударити. Стоїть і Шевченко, — рядовий же він був. От доходить до його той бідолаха, — значать би то Шевченкова черга його вдарили, — а Шевченко не може! ніяк і руки не зведе!...

Як крикне на його старший:

— Ти чого стоїш?... Бий! —

А Шевченко як зварений... Лабонь — „не можу!“ промовив.

Як визьвірять ся на його той:

— А!.. не можеш? жалувеш?! Ось я-ж тебе пожа-люю. Ставай та на його місце!

Отже тамтого одвели, — та він вже й так ледви держав ся — а Шевченкови казали раду доходити... Щасте його, що не далеко од кінця стояв... А все таки покоштував добре!

Потім у касарні було москалі згадують, глузують із Шевченка, — як то його за жалощі „пожалували!“ — отак собі жартують. А иньший скаже: — Ти, Шевченку, гляди, шануй ся, стережи ся! а то ще коли під розетріл попадеш! Застрілять і наконають як собаку!...

— Дарма! — відказує Шевченко. — Нехай закопають! Краще нехай загребуть як собаку, а ніж самому бути собакою!... — От-такий був!...

Ромова перервала ся, а тут незабаром і „пересадка“ якась трапила ся.

II.

І знов таки дорогою се було, на пароході. Іхало ся літню порою Дніпром, пова Каніва. Ось здалека видко вже могилу Шевченка, се-б то хрест той високий... Вже так, що на хорошому місці поховано Тараса! Кождий що іде, бачать, — подумав щось...

На „чердаку“, чи на тому горішньому помості стояли юрбою люди, дивили ся, — і прості люди й пани, всякі.

Все ближше, та ближше підї'яжаємо. Коло мене стояли якісь дядьки, — лабонь прочани з Київ'а. Не втерпіла я та й кажу до їх: — От і Шевченкова могила!... на гарному місці похований він!...

Похований, та не вовсім, — відказує мені один дядько.

— Як, — кажу, — не вовсім? Коли вже похований, то похований. Адже-ж то всім звісно — і коли Шевченка поховали, і як... —

— Та що з того! — править своє дядько, — а Шевченка там нема. Не став він там лежать!...

— Де?... По с'віту ходить і пісні складає; тільки не обявляєть ся, а він е!...

— Чом же він не обявляєть ся? —

— Еге — „чом“! Дурний би він був! Щоб зараз арештували?

Усьмінулась я, та й замовкла.

Давненько й ся розмова була, а знов пригада-лась мені...

Кум Гриць і Василь.

Гриць: — Та що се ви, куме, нічого не балакаєте? Вийняли якийсь папір і вже 15 минут думают над тим, наче рабін над біблією?

Гей, куме, гело! Що вам допекло?

Василь: — От дайте мені спокій! Се я в горя пишу стихи і так призадумав ся над ними.

Гриць: — Сприхи пишете? Що за сприхи?

Василь: Та не сприхи, але стихи. Се, знаєте, така поезія, сльови душі, щось подібного як та пісня, яку ви зложили, коли вас кум вибив по пиці... Впро-чим, як хочете, то вам прочитаю. Ось слухайте:

До Америки їду я в краю

Й веселу думку собі думаю:

Най лихо возьме всяку турботу —

Я там достану добру роботу,

Тисячку зложу, добре сховаю

І знов у рідний край повертаю.

А як приїхав, так гоп, Василю,

Хоть шнурок з горя бери на шию —

Ту нове горе, купа гризоти,

На лів не найдеш нігде роботи.

Шукаю тяждень, глядаю десять,

А все думаю: — може знайде ся?

Але владлива ти, о, надіє,

Бо що не тепле, те не загіє,

Не знайдеш того, чого не має,

Най хто і десять років шукає.

А ту в жолудку все щось воркоче,

Кишки „тнуть марша“ — їсти ся хоче,

З жалю, досади беруть мя поти,

Гинь чоловіче — нема роботи!

Днесь вже не хочу тисячки збити,

Ко-б хоч долара де розкрутити...

Гриць: — О, то такий стих ви написали? І се все правда? Ви дійсно не можете нігде роботи достати?

Василь: Вже 10 тижнів шукаю і без успіху. Від часу мого приїзду кручу ся за роботою аж мені вже в голові закрутило ся.

Гриць: Ось гаразди американські, от „гумбуг“! Всі трубили, що по виборі нового президента настануть добрі часи, що піде добре робота і т. п., а ту щось противного дієть ся. Я бачате, майнер і роблю іще по кілька днів в тижні, а що діяло ся дальше в Америці, не мав виображена.

Василь: — Га, то ви іще щасливі. А я послухав всяких дуриськів, що ту буде добре по виборі президента, тай каю ся тепер. Роботи не має, гроші розкотили ся і маеш чорте кафтан аж по самі лаби... Прийде ся пухнути в голоду або податись на „бома“. І таких тисячі, як я.

Гр.: — Ось як воно. І хто, до біса має в тім інтерес стягати сих бідних людей до Америка?

Вас.: — Та хто-ж би, як не павки всякого рода. Всякі банкіри, агенти, корабельні компанії і американські міліонери. Перші хочуть видусити з нас по-свідний цент за перевіз і т. п., а другі послідню одро-бицю нашого здоров'я. З д'я сего дурять бідних чу-жинців американськими гараздами.

Гр.: — Що до агентів корабельних компаній, банкірів і т. п. павок, так я вірю, що вони замано-ють нас сюда, але що до американських міліонерів, то вже ніяк не їму віри. Таж вони не можуть нас визискувати, бо не мають роботи для нас.

Вас.: — Не мають тепер, бо не хочуть мати. Очевидно мають в тім свій рахунок.

Гр.: — Який же се рахунок може бути?

Вас.: — І ви ще не догадуєтесь? Се-ж ясне. Є більше безробітної голоди, легше достати дешевого робітника, обнизити платню старим, з'організованим робітникам, розбити юнію, знайти страйкомів чи там „скебів“ і т. д. і т. д.

Гр.: — Ох, якж в мене тут мозівница! Се все сьвата правда. Сейчас напишу до своїх знайомих в старімкраю, щоби ніхто не їхав тепер до Америки, а то всім нам буде горе. Най підждуть.

Вас.: — Напишіть ви і другим скажіть, щоби зділали се саме, а то справді буде погано, як ось і зо мною стало ся.

Гр.: — Ну, ну, якось то буде з вами, не журіть ся так дуже. Ось тут маєте 5 доларів на перші потреби (лише сховайте швидше щоби моя стара не бачила) а завтра приходіть, так може знайде ся і для вас робота в майнах. Я вже попрошу „боса“.

— О, дайже вам Боже, що самі собі бажаєте! От, що кум, то кум. З радощів засьпіваю собі тепер. Сьпіває:

Нема лучше як доброго

Собі кума мати,

Він вам п'ятку позичає

Й не каже віддати;

Потішає, рсраджує

І дає роботу,

Та ще й певно „зафундує“

По „пейді“, в суботу...

Гр.: — Се іще не знати. А ви тим часом не сьпі-вайте так голосно, бо почує моя стара, відбере п'ятку, вилає нас обох і буде по всьому. Не забудьте-ж приї-ти завтра. „Гуд бай“.

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of
America.

Established 1893.

Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent,
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

Anth. Cukrowskyj, editor.
184 Hudson St., New York.

K Kirczow, manager.
184 Hudson St., New York.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.

Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y., under
the Act of Congress of March 3,
1879.

"Свобода"

жасописъ для руського народа в
Америци і орган „Р. Н. Союза“,
вхиходать що тижня в четвер і
коштує:

в Америци на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америци на 6 місяців... \$1.00

Оплучувати газету треба все-
гда з гори.

Гроші треба посилати в ре-
джистрованім листі, або через
експресовий, або поштовий по-
неу order (моні ордер). Money
order, то є карточку, котру дїста-
нете від почтара або агента на
експресовім офісі, пішліть нам,
бо без того ми не годні грошей
дїстати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змі-
нити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

В справі словенських календарів Р. Н. Союза.

Деякі відділи і члени, на-
лежачі до Р. Н. Союзу по-
слідніми часами віднесли
ся до мене з жаганням і за-
питом, чому для них не
вислано словенських кален-
дарів. Щоб не відповідати
кождому в особа, отсею
дорогою подаю інтересова-
ним до відома що: 1) про
видане словенських кален-
дарів для членів Р. Н. Со-
юзу на останній конвенції
в Філадельфії не було зо-
всім згадки, ніякий делегат
не підніс сеї справи, і не
ухвалено і тому не можна
було на власну руку ви-
давати календарів словен-
ських. 2) Хотайби навіть і
Головний Уряд Р. Н. Сою-
за скотів був на власну
руку зарядити видане ка-
лендарів, то се булоб річею
впрост немислимою, позая-
к по перше: є зовсім за-
пізно, по друге: уклад, дру-
коване і т. д. при кален-
дари занялоб яких три мі-
сяці часу, то є десь до мі-
сяця червня — а тоді вже
календарі були б хіба спі-
нені. Прому отже тих чле-
нів бути сям разом вибачні
а на слідуючий раз Голо-
вний Уряд доложити усіх
старань, і постарася, щоб
члени дїстали і словенські
календарі до рук.

Д. Капітула,
Гол. предс.

Заява сенретаря місцевого відділу (18) в Seymour, Conn.

В імя справедливости і
правди прошу прийняти тх
пару коротких слів:

Підлюю, чисто „поступов-
ско-хривославною“ брехне-
ю є, будьто би наше брат-
ство „належаче до Союза“
одослало навадъ всѣ кален-
дарѣ видані за гроши Со-
юза“. Якийсь клопоух на-
бавив се в 4 ім числі „По-
ступь-а“ минаючи ся зо-
всім в правдою. Я, як се-
кретар згаданого відділу
отсим прилюдно заявляю,
що надійшовші календарі
власноручно роздав поміж
членів, сї їх відобрали і що
нікому навіть і не снило ся
їх „одослати“. Таке могло
зродити ся тільки в зовсім
хорій мозгівниці запитого
до краю „істинно-русского“
ребенка“.

Сї слова уважав я за від-
повідне подати до прилюд-
ного відома в інтересі прав-
ди, та щоб показати сьві-
тові, якими то підліми і
лайдацькими дорогами во-
ює чорна сотня.

Николай Смії,
секретар 18 відд.
Р. Н. Союза.

Дописи.

3 Whiting, Ind.

В першій числі Вістника
появила ся стаття, яка го-
ворить про цілу нашу па-
рохію а передовсім про нас,
членів Р. Н. Союзу, мешка-
ючих в Вайтінг, Інд.

Допись ся складає ся з
двох частий: перша часть
говорить правду, а у другій
части усе, від першої аж
до останньої букви є сама
підла лож і брехня.

Се є правдою, що хтось
подев допис до „Свободи“
підписаву іменем Ст. Сень-
чак — мимоходом кажучи
допис правдиву — однак
ми в таким поступованем не
годимо ся і його патуєм.
Се є лайдацтво підписувати
чуже імя під своєю допи-
сею, і то еще імя такого
чоловіка, про якого можна
було бути певним, що він
такої дописи не напише —
бо до того за глупий. Але
стало ся! Однак ми не годні
відповідати за се, що стало
ся, як не годні приміром
члени 74 го відділу відпо-
відати за те, що в каси
братства ч. 74 в „Седине-
нію“ пропало під председа-
тельством тогож Ст. Сеньча-
ка 478 доларів. Він їх не
взяв — борони Боже — ми
сего не кажемо, він лиш
винайшов добрий позір. Та
такий мавби ще писати на
уряд „Соединенія“! Се не
можливе! Ворона, вороні о-
чий ніколи не виклює.

Але се, що під іменем
сього председателя, заст.
предс. Georgia Kundrata і
потверджене еще брацкою
печаткою подали до органу
своєї милої організації, по-
дали відклик сего, чого зо-
всім не писали, се є чесно-
ю роботою і ми також бу-
лоб так зробили. Ми за се
на них зовсім не гніваємо
ся і признаємо, що в числі

74 ім суть чесні і характер-
ні люди. І за се ми дякує-
мо сему числу.

Однак усе те, що подав
дальше Мг. Стіф. Сеньчак за-
тою відозвою під своїм вла-
сним іменем, нападаючи на
всіх членів церкви Пречи-
стої Діви Марії і на всіх
членів „Р. Н. Союзу“, се
вже є безхарактерна брехня
і встид, що сью допис під-
писав власне такий чоловік,
яким є Стіф. Сеньчак.

Ми зі встидом пишемо сьо
статю, зі встидом, що таї
чоловік жие між нами, що
ма его колись звали іменем
„брат“.

Но але до діла!

1. Сеньчак пише, що ему
не потрібно жадної конвен-
ції; та то ми знаємо, бо его
зовсім не обходить христі-
янська віра, і не ва се він
був свого часу Salvis в
Чикаго, Іл., щоби дбав про
вашу греко-католицьку ві-
ру. — Не маюмо маємо паль-
ців на одній руді, але лег-
ко можна поразувати, кіль-
ко разів він єсть в році в
церкві, а кілько разів він
дітей своїх посилає до цер-
кви на Богослуженє. Так
він дбає за розвиток нашої
віри християнської, за наш
славний обряд руский. Чи
не гарно!...

2. Він є зовсім „чистий“
в урядом „Соединенія“. І в
се ми віруєм. „Подібний
подібному радує ся“ — го-
ворить латинська припо-
відка. — Він не жадає та-
ких, як має Союз. — Таже
він міг би сто разів тільки
води давати до молока, яке
продає нашим людям, а еще
не дочекав би ся такої фо-
тографії, яка появилася в
числі 30 ім газети „Brat-
stvo“ з нашими урядника-
ми „Р. Н. Союзу“. А і ми
таких хочемо, які суть в
Союзі, а такими, якими ра-
дує ся Сеньчак, ми вкаже-
мо стежку до —

3. Та еще хочемо вас, че-
сні читачі задержати на па-
ру минут.

Ми Сеньчака знаємо еще
з того часу, коли то він хо-
дав з гавзу до гавзу і пла-
кав перед тими, що в него
днесуть „Judaši“, „ptač-
ki“ і на милість Бога про-
сяв їх, щоби ему не дали
згинуті разом з его роди-
ною, бо він є хворий, бід-
ний, слабкий чоловік, що до
роботи не здібний; він га-
дає, що з нашою підпорою
зачавби бізнес, молочарню і
так буде міг жити між на-
ми, і молити по своєму за
нас Бога, (в котрого він
здаєсь вже не вірить). І ми
вмилосердили ся над ним,
забули на пословицю: „пу-
сти пса під стіл, а він за-
втра на стіл“.

Днесь Сеньчак варта па-
ру тисяч зароблених на нас,
що ми за пофарблену воду
поплатили, і тепер така
від него для нас дїка,
що він „на столі“ тай га-
ває, що ми „Judaši“ що ми
„ptački“ — Але коли не-
було в кишени ані 10 доля-
рів, та тоді руки ламав, та
йойкав і плакав, а днесь
зуба виширив. —

Гей, „жадна червона ху-
доба не є добра!“ Не даром
его Бог на голові окрасив
червоною шерстю.

Гей, Сеньчаку, Сеньчаку,
засвистіть ся над тобою не-
небо, тай бізнес твій. —

Хто паскудить до гнізда?
Ми? Но, ми люди, а ти скот,

ти ще і гнізда вороблячого
не варта!

На тебе, як чоловік по-
зирає, тай твій характер
побачать. то прайде ему
сейчас на гадку філософ
Дарвін.

Певно, що він дивив ся
на такого чоловіка, як Мг.
Сеньчак, коли ставив свою
гіпотезу, що рід чоловічесь-
кий походить від такої ху-
ди, що то називає ся
„маля!“

Во щоб такого Бог со-
творив, то ми про се сум-
ніваємо ся!

Чи забув ти уже той час,
коли то ти як „Salvis“
ходив по Chicago, Ill. де
з бубном, де з кошариком
по удицях?

Ти нам грозиш, нам на-
роду, що ми свою народ-
ність запродали? Ми єсьмо
і будемо Русини, але ти
дай ісповідь своєї народ-
ности, зроби то „Salvisu“
бо ми на то цікаві. — Що
ти властиво єси?? Русин
ві, словак ві, мадар ві, ні-
мець ві, англік ві! Боже
що ти за біда? Ти подіб-
ний Жидови, тай Salvisu
ти такий, як сего твій биз-
нес жадає! — Ти глупа по-
гнила дїна! (гарбуз) ти
труп без душі, бо в твоїм
тілі душа не може бути,
лиш пара, як в твоїм ко-
ни, що твій віз тягає. Твій
бізь висше стоїть як ти,
бо він чує вдячність до то-
го який его кормить; він
того не копає! А ти бре-
пеш на тих, що тебе в
твоею родинною живлять і
держуть!

Гей „такий то колач за-
колач!“

Се єсть наш отвіт для
вас Мг. Сеньчак. Ми знаємо
то, що правда в очі коле,
і що вороги Руси бу-
дуть бити нас дальше, але
ми на все готові.

Дано в Whiting, Ill. Feb. 14 1909.

Братство сьв. Тройці В. 196.
Р. Н. С. Френк Клапак предсід.,
Василь Сорока секретар.

(печать.)

Братство сьв. Покр. Пр. Діви
Марії В. 184. Р. Н. С. Іван Е-
ван пред., Мих. Ференц секр.

(печать.)

Братство Усп. Пр. Діви Ма-
рії В. 199. Р. Н. С. Марія По-
ташник секр., Марія Гомінда за-
пис., Марія Латиго кас.

(печать.)

3 Ансонії, Конн.

Про нас давно вже ви
не чували. Ми жиемо собі
тут тихо, спокійно — в го-
рах, як в Вортнім. Та якби
не наше велике сьвято —
гостина нашого Владика,
Преосвящен. Ортинсько-
го — ви би про нас почували,
хіба за рік! Про таке ве-
лике сьвято не мож не на-
писати, а вже при тім не
шкодить згадати і про дру-
гі справи. Ми витали між
собою нашого достойного і
дорогого Гостя три дні.
Минувшій Суботи і в Не-
дїлю церков була по бере-
ги заповнена вірними, ко-
грї слухали Архиер. Служб.
Божих і глибоко поучаю-
чих наук. Крім того корму
душевного — ми під про-
водом Нашого Владика по-
рішили вже сего року бу-
дову величавої, нової сьвя-
тині, на котру то будову
маємо в касі готівки 15 ти-
сяч доларів — не вчисля-
ючи вартости двох лотів і
старих пропертів. Стара,
славна колонія, над ко-
трою сторожить дух ніко-
ли незабутого першого сьвя-
щенника А. Вончевского по-
велечаєсь в невідомій вел-
ичавою сьвятиню — певно
одною з найкрасших на А-
мер. Руса. Боже помагай!

Лемко.

В XLVIII роковини смерті Т. Шевченка.

Докінчене зі стор. 1-ої.

вємо ся, у своїй думі вмістив усі найкрасші ідеали
більш як 30 міліонного народу, бо він є однаково
пристипний усім без względu на віст, без względu
на степені їх сьвоявання і соціального становяща.

І ми, за моря, шлем також Тобі поклон, Проро-
че України. Шлем Тобі поклон від тих руських сер-
дець, що бють любовію до своєї „обідраної Неньки.“
Думками всі лием під Кавів, над Дніпро широко-
сий. Так хочеть ся і припасть до Твоеї могили, на-
братсь там віри, набратсь там Твоего гарту, — за-
гріти серце тим неагасим жаром любови до Укра-
їни, який осолоджував Тобі невлю і кайдани — який
вів Тебе в брбу за Україну, який не згас, хоть сам
ляг Ти у могилу.

Хоть ляг Ти в домовину, Твоя слава не полягла.
Серед скаженої злости і лютої вєргів родить
ся вже ся „сімія велика, імія вольна нова“, яку Ти
муками і горем болючим, скорботами цілого свого
віку покладав до життя.

І вже недалеко ся дба, коли від сьої звитяжної
сімїї задунає „сльзими устами“ привіт тому, хто
був її пророком, провідною зорею у безпорадній ночі:
„Слава! слава незабутньому!“

Піде гук по ланах, по дібровах, по горах, степах.
І буйні вітри підкоплять на свої крила: „Слава не-
забутньому!“

Ся дба вже йде: бо вже час присівіть останній
здійснити Твій Заповіт. Зникне зловісна тьма, а за
нею розгорить ся ясний день волі.

Сей день волі, якого Ти був предтекою, якому
Ти зложив своє жите в самсмертву.

І коли насіє сей день, коли „розпадут ся пута-
вікові“, коли „брат сійме брата“, тоді і Тебе, на-
родний Пророче, Україна „не забуде помянути не-
злим, тихим словом“. Не забуде помянути вольними
устами Того, який і за могили вічно ще кличе:

..... вставайте,
кайдани порвите!...!“

Так!... Ми пірвемо сї кайдани, що скували напе-
тїло! По сїм і по тім боці Збруча йде вже борба вели-
ка, падуть мученики, земля багрить ся кровію. І
одно звено за другим — пукає наш невольницький
ланцюг.

Але крім сих кайданів, ще страшніші кайдани,
скували нашу душу, хоч ми і на вольній землі. Кай-
дани неволи, вузкоглядности, зависти, байдужности.
Пірвим сї кайдани, станьмо згідні, одушевлені одним
ідеалом, задивлені в одну ціль, — груди при груди,
рамя при рамени, а доперва тоді станьмо справді гідні
помянути „не злим тихим словом“ свого мужицького
поета-мученика, свого незабутнього Тараса Шев-
ченка!...

Доперва тоді!...

від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Лютий 1909.

Від.	38. Ілько Міруцкий, ум. 1. 12, 08	1000.00
„	31. Мих. Ковач, ум. 16. 12, 08	1000.00
„	17. Гриць Фік, член і муж Анни, ум. 21. 1, 09	1409.00
„	55. Павло Серединський, ум. 24. 1, 09	500.00
„	33. Юліанна Гула, ж. Івана, ум. 21. 1, 09	400.00
„	198. Гриць Козак, утратив обі ноги	1000.00
„	104. Василь Скородинський, тяжке пока- лічене обох ніг	250.00
„	10. Павло Хомкович, ум. 11. 1, 09	1000.00
	Виплачено за помози на суму	6550.00
	Платня год. урядників за Лютий	190.00
	Адміністрація Союзу за Лютий	215.00
	Засіданє контр. комісії і гол. уряду	393.92
	За платничі книжочки, декларації і другі друки	513.25
	За новий наклад книг для Братств	860.00
	Весь розхід виносить	8722.17
	Розмет платить 9577 членів на ціле посмертне (кождий по 86 ц.) і 1312 членів на пів посмертно-го (кождий по 43 цнт.). Крім того кождий член пла-тить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Від-виз по 1 цент.	
	Член на ціле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 цнт.	

Д. Капітула, предсідатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршом, касір.

— Подає ся до прилюдної ві-
домости, що адреса Іх Преосвя-
щенства Епископа від дня 6-
с. м. звучить: Rt. Rev. S. S.
Ortynsky, gr. cath. bishop, 816,
N. Franklin Str. Philadelphia, Pa.

Папери листові з обра-
зами —
представляючі: Б. Хмель-
ницького, І. Франка, Н. Ли-
сенка. Т. Шевченка.

25 штун 50 цнт.

SVOBODA

184 Hudson Str., New York

Концерт в Джерзі Сіті, Н. Дж.

„Хто має таку пісню як Українці, тому нічо жати ся про свою будучність: його час не за го-рами.“

(Толстой.)

Дня 21-го лютого були ми свідками великого свята, Джерзісїтських Українців. Вразіні сеї днини позістане вічно в серці і душі кожного Русина України — а праця тяжка, яку підняли мимо того, що крўгом кипить борба на полі віри, на полі національним та соціальним заслугу на тим більше признанє. В пам'яті нам єще недавна борба Джерзісїтчан над задержанєм прав до вибудуваної їх трудом церкви перед православною нахабністю. І мимо того що стільки тут сил пішло, стільки матеріальних і моральних сил змарнувало ся мимо того найшло ся місце і на українське слово, на українську пісню.

І не від річи буде розглянутись над поодинокими точками Концерту. Тов. „Укр. Муза“, хочє часи його істования так єще недавні, всеж таки під вправною батутою п. Гели, стануло вповні на висоті своєї задачі. І радусьє серце, коли побачити на сцені молоде покоління поступаюче в слїди своїх дїдів, давних мучеників за правду і долю. Як любо почути, як грімко лунає пісня щира, правдиво народня, далеко від своїх від рідні. Якеж, спитаюсь, вразіне? Та по що питатись. Сльози радості виливають ся з очей батьків матерей — з очей молодих парубків та дївчат. Вони далеко, за морем, та не згнуло їх рідне слово, воно і тут, в чужині цвіте, воно і тут впало на добрий та родючий ґрунт воно тут не загине. „Не загине наша дума наша пісня не вмере не поляже а розкаже чия правда, чия кривда і чий ми діти.“ Першою точкою концерту було вступне слово о. Улицького. Сей в кількох ширих та теплих словах зреасумував нам положење нашої пісні, її лірику, її мотиви веселі, і заохотив народ до праці, до організації. Слова його що хвиля приплескувала публіку, що знаком — що в повні годилась на його палкі слова, і була щиро звязана духом з ним. Що до хорів можє сміло сказати, що впроваджує мене в подив їх відспівання — і сходи з музику. Навіть віддає „Вулиця“ Колесси хор досить трудний, котрого тяжко зовсім добре відспівати випав вдоволяючо. На увагу заслугує відданє парту сольового „Місяцю ясний“ через п-ю Гела.

Відтак наступили деклямації. Перша деклямація, се „Циганська оборона“ Яричевського котру віддеклямував п. Яворський. Сей д. пізнав чого бажає поет, — відгадав основи — той не дивно що дуже добре віддав її. Другу деклямацію „Віда з бідою“ віддеклямував малий хлопчина, Ів. Плячка дуже добре. Тепер перейду до самого представлення штуки „Мужики Аристократи.“ Се комедія в двох діях, Мидловського. Режисерія і машинерія сцени були вповні добрі. До першорядних артистів зачислю Катерину в особі п-ї Лабовської — дальше Стефанко, котрого відіграв п. Яворський. П. Лабовська дійсно зрозуміла гадку автора і грала дуже добре. Зараз було можє зрозуміти по рухах на сцені, де вона з мужички хоче скоро зробитись шляхтянка. Друга роль, Стефана, в особі п. Яворського випала також не менше добре. Актор дійсно виглядав як „австрійський капраль“, заховає ся його на сцені, штильність „Оферми“ вповні вибивались. Бажанє одначе булєб, щоб слова в сьпіві були трохи виразніші. Дальше роль Панька Когута, селянина була добре відіграна — одначе дасть ся зауважати що п.

Саноцький — видава ся трохи за тяжкий і мало поворотний. Се був за великий контраст, до його жінки, Катерини. Дальше роль Мартини і Марусі вихованки Когутів, випали вповні вдоволяючо, однак треба їм порадити, щоб на будучність як аманти вкладали трохи більше серця в гру і рухи. „Андріха комірниця“ віддала свою малу роль зовсім гарно. Роль Осипа халуника випала зовсім добре. „Тимофтей, Фельфебель“ (д. Пацала) відіграв дуже добре свою роль — але в II дії де визнає в присутності всіх, що Маруса є його дочка — за зимно обійшов ся з нею — не так як дійсний батько повинен обійти ся. Роль Мошка (п. Маційовський) викликувала що хвилини грімки вибухи веселого сміху. По скінченю представлення забрав слово п. Кирчів, і згадав у своїй мові про ворогів, котрі на кожнім кроці стають нам перешкодою і завивав до праці і постійності в розпочатім так гарно ділі.

Позволю собі єще на одну увагу. Ввійшло вже унас в звичай, що ні представленє ні ніякий концерт не може відбутись без балю... А ось в Джерзі Сіті маєте примір що вони зовсім обійшлись без балю. Засьпівали пісень — відіграли свою штуку закінчили українським гимном — та спокійно, збудовані на дусі розійшлись домів. Пора і нам усім взяти з них примір та лишити вже раз усі п'ятки на балах.

Нехай сїх кілька слів про працю Джерзісїтських українців буде їм надгородою за їх щирі труди, за їх працю на народній ниві, яка ніколи не пропадає, а скорше чи пізнійше ви-нагородить ся сторицею.

Осип Процьків.

Новинки.

НАЛЕНДАР.

Март

4	Ч.	Архіпа
5	П.	Льва оп. Агат.
6	С.	Тимофея
7	Н.	2. п. Евгея
8	П.	Поликарпа
9	В.	Обр. г. Івана
10	С.	Тарасія

— Іван Вахнянин виступивший професор ц. к. гімназії в Стрию, основатель віденської „Січи“ і товариства „Просвіта“ у Львові, поетичний член „Стрийського Бояна“, діяльний член численних русько-народних товариств і пр. помер дня 5. лютого 1909 році, по довгій і тяжкій недузі в 62 році життя. — Покійний родив ся дня 21. червня 1847 р. в Сіняві, ярславського округу. Гімназійні школи кінчив в Перемишлі, потім вступив на філософський факультет у Львові, де в р. 1865. належав до нечисленної громади студентів-народовців. Небавом переніс ся покійний до Відня, де враз з пок. братом Анатолем кінчив університетські студії. Зложивши в Відні іспит, він став заступником учителя в Бохні і Решові, потім одержав становиско гімназійного учителя в Стрию, де служив аж до часу спенсіоновання. Від ранніх літ молодости аж по кінцець свого життя він брав живу участь в громадській роботі. Одарений гарним, басовим голосом був покійний досвідата головою і душею „Стрийського Бояна“, за що нагороджено его грамотою почесного члена. Его рук і праці не бракло ніколи там, де сего народна справа домала ся. Під его оком виростали будови „Народного Дому“ і руської бурси в Стрию. В тихій організаційній праці, яку на велику скалку повів в Стрийщині др. Олесницький, брав він всюди живу і успішну участь. Гімназійна молодіж оточувала его глибоким пошанованєм, бо був для неї не лише учителем, а ле й отцем. Переселившись пе-

ред пяти роками до Львова, він живо інтересував ся нашим політичним і культурним рухом, а по смерті брата Анатолія був директором „Висшого Музичного Інститута“, доки тяжка неду-га не зложила его на ложе, з якого більше не подвигнув ся.

— Французський мандрівник. До Катеринослава прибув сими днями французський мандрівник Оден, що за нагороду 100.000 франків узв'яз ся пройти пішки увесь світ. У неділю, дня 7. с. м. він прочитав французською мовою публичну лекцію про свою мандрівку. Оден — ще молода, дужа і весела людина; мандрівку свою він почав з Парижа 1. цвітня 1908 року і сподіваєть ся закінчити її 1. цвітня року 1912, пройшовши 40.000 кілометрів.

— Картофля дарунком для цісаря. Не давно тому австрійський цісар отримав незвичайний дарунок: якийсь Тирольчик, замешкалий тепер в Америці прислав цісареві одну величезну бульбу, котра важила пять фунтів. Посильку сю заадресував так: „Австрійському цісареві в парламенті“.

— Цап з'їв тисячку... В берлінським державнім банку лудив ся сими днями незвичайний випадок. До касієра увійшов сільський пастух і положив на стіл паперовий звиток, в яким, як розвинули, побачили масу без форми. В кінці спостережено, що то був козячий жолудок, а пастух оповів ось таке: в кишені мав паперову 1000-марківку і як паскози, заснув коло кошари. В тім надійшов цап, що все віддав йому з кишені сіль і задоволів ся паперовою тисячкою. Спостерігши, що стало ся, пастух коли пробудив ся, зловив цапа, випоров йому жолудок і привів до банку, в ціли виміни. По такім оповіданю пастуха покликано знавця, який з нестравлених останків паперу ствердив, що то дійсно була правда. Пастух стра-тив в той спосіб цапа, але за те вирадував тисячку.

— Колись то в зоологічнім огороді Бронкс в Нью-Йорку оперовано зуби величезного крокодила, званого „Big Bill“. Заложено до зубів грубий ланцюг і 15 муштин „тягнули“ зуб через кілька хвилин. Крокодил є 11 стіп довгий і важить чверть тони. По винятю зубів цілу щокви виложено цементом.

— Пірване залізничної локомотиви. Дня 28-го лютого мешканці містечка Arkville, N. Y. були свідками незвичайної події. Желізничний компаній Delew. Eastern R. Branch зафантовано за залеглий податок локомотиву № 1 привезено її до згаданої місцевості і приковано потрійними ланцюхами до великанських стовпів коло ремізи. І ось згаданого дня нечаяно суперінтендент згаданої компанії з 15-тьма робітниками надїхав на двох локомотивах і прилучив їх до локомотиву „арештованого“. Бачучи се шериф скочив зі своїми людьми на ню і дав з цілою силою контра пару. І ось розвинув ся такий образ: дві локомотиви з цілою силою старало ся відтягнути третю, яка однак цілою силою пари працювала у зад. Майже 15 минут крутили ся колеса локомотивів по шинах, що іскри сипали ся довкруги. Дві локомотиви однак побідили і зірвали третю з ланцюгів та потягли за собою. Шериф зі своїми людьми ледви мали час зіскочити з пірваної локомотиви та навіть не мали часу зробити ужитку зі свого оружя, коли то напасники цілком недовозначно виявляючи свої желаня геставами серед шаленого сміху зібравшої ся товпи відїздили на трох локомотивах.

— На поклик Франції згодили ся усі європейські держави, що підписали свого часу берлінський трактат, щоб односторонно звернути ся з зазивом до

сербського правительства, аби воно спокійно заховало ся і не викликувало війни з Австрією. Заявлено, що Сербія безусловно мусить зрезигнувати з яких небудь відшкодовань за забране Босні і Герцеговини. На сей проєкт згодила ся також і Росія. В міродайних кругах Німеччини панує сильне переконанє, що не дійде ніколи до вибуху війни між Австрією і Сербією.

— В місцевості Wesson, Miss. відбув ся сими днями похорон... курки, яка пережила 17 літ і протягом свого працювотного життя знесла 3.658 яєць. Вдячна власителька зготовила її з рожевого дерева домовину і ішла на чолі похоронного походу а за нью сунув цілий ряд зварьованих баб і дітей. Муштини (— видко розумніші —) з'їгнорували сей „похорон“ і демонстративно не брали у нїм уділу.

— Де найменше бідних людей і жебраків? Швеція, Норвегія і Швайцарія то краї, де навіть найбідніші люди заощаджують собі на стільки, що не стають ся тягаром для своїх громад. Для того в тих краях лиш дуже мало таких бідних, котрі потребують дійсно якоїсь допомоги. Жебраків там не видко. На Ісландії гостинність тамошних жителів не дає бідним старим людям ходити по жебрах. Там такий звичай, що власти громадські означають, хто з багатших громадян і кілько убогих та як дово має жити. Нечувана на Ісландії річ, щоби хто з бідних зле обходив ся, або по можности не живив їх у себе. Таке поступованє викликало би обуренє і гнів цілої громади. Та й в Японії число убогих і жебраків дуже мале; там оден убогий припадає на 5000 душ. В японській столиці, в Токіо, є около півтора міліона жителів, а всего лиш яких 200 до 300 справдешних убогих.

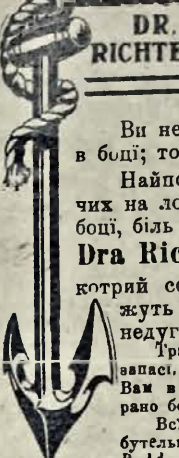
— Сила імагінації. Лондонський горожанин, Вільзон, пробудив ся оноді рано і побачив, що десь затратили ся его штучні зуби. Рівночасно почув би в середині і так налякав ся думкою, що в просоню з'їв свої зуби, що позволив зробити на собі тяжку операцію в ціли видобути зубів з жолудка. Вже лежав на операційнім столі, коли прибігла наймичка і принесла его зуби, які найшла під ліжком.

— Містечко Vineland, N. J. має свою сензацію, яка не дає людям спати. Уже від довгого часу ходили поміж людьми поголоски, що десь над рікою Маугісе має бути закопаний величезний скарб срібла. І дійсно сими днями в надріччї намулі найдено величезну залізну скриню, яку тепер старають ся видобути на верх. Один з найстарших мешканців містечка оповідає про якесь човно, яке з 4-ма людьми перед кількадесяти роками надплило рікою. Сих чотирох людей мали посварити ся і підчас бійки кількох з них вбито. Наконець лишив ся лиш оди-н чоловік, який на березі поставив собі хатину і коло нїєї загребав привезений скарб. По літах він вмер і слід по закопанім скарбі пропав. Доперва відкрито його перед кількома днями.

— За місяць державні чекарні грошей в Вашингтоні пічнуть вибивати центи з погрудем Лінкольна місто дотеперішної голови індіанця.

— Дня 23-го лютого по полудни прибув цар Николай до Петербурга, щоби повитати короля болгарського Фердинанда. Мимо того, що улиці, якими перїздив цар були дуже оживлені, панувала на них підчас його переїзду гробова мовчанка. Не чуто було ні одного оклику почитання. Так витали мешканці столиці свого царя.

— Як доносять з Монтгомери, Аля. то в місцевості віддаленій то миль від міста спустив ся з воздухів великанський орел вхо-

DR. "PAIN-EXPELLER"

Видко, а коли потребує, то воно стане Вам в пригоді. Натрайте вечером і рано боліючі місця, а се витягне гарячку. Всі аптекни продають по 25 і 50 цент. за бутельку. Уважайте на котвичну марку.

F. Ad. Richter & Co 25 Pearl Str., New York.

пів 3-літню дитину одного нїгра і хотів з нью віткати. На переразливий крик пірваної опустив її однак. Дитина впала на купу насіння бавовни і вийшла ціло з цілої афери. Се був перший орел, якого від 50 літ бачено в стейті Алябама.

— Люди в рибі. Оноді не далеко берегів Сицилії рибак з рибачького судна „Чічіно“ убили гарпунем великого дельфіна і тягнули його на шнурках до пристани. Нараз з'явив ся величезний людод, який пустив ся за судном і хотів кинутись на дельфіна, щоб його пірвати. Однак риболовам удалось убити гарпунами і людодів, котрого враз з дельфіном притаскали до пристани. Тут розпорили людодів і в його нутрі знайшли на велике своє перераженє отсі річи: дві нозі, дві руки і одну голову якоїсь дівчини, пару ніг старшого чоловіка і голову середнього віку муштини, та пару його ніг. Не могли пізнати чїє се були часті тіла. Людод, в якому знайдено те все, був великих розмірів: Голова його мала і метр 25 см. довжини а 80 см. завгрубшки.

— Палата у воздуху. Один англійський міліонер поручив для себе вибудувати величезний на 200 метрів довгий баллон, котрий буде неначе воздушною палатою. Нутро баллона буде уряджене з найбільшим комфортом, освітленє і отоплюванє електрикою. Ідальня помістить 30 осіб, а окремі кімнати будуть призначені на спальні, товариські і н. В баллоні буде могло по дорожувати постійно кількадесят осіб. Баллон сей вже готовий і з весною розпочне свої подорожі.

— Найбільшим злочином нашого віку се мілітаризм. Після обчислення полковника Ляута можуть поодинокі європейські держави на случай війни поставити війська: Німеччина 4,176.000, Австрія 2,481.000, Франція 4,000.000, Англія 655.000, Італія 2,236.000, Росія 4,470.000, разом 19,018.000 воєнків. Аби 19 міліонів людей могло бути вивраних від пожиточної праці і відданих воєнному ремеслу, платять людність Європи 7 міліардів, себто сім тисяч міліонів дол. річно. За сию величезну суму можна би завести загальне обезпеченє на старість, ставити школи, доми поправи, шпиталі і т. д.

— Німеччина порішила вибудувати значне число баллонів до кермованя типу Зепеліна і узброїти їх скорострілними гарматами та машиновими карабінами. Має їх уживати як страшне зачіпне средство проти неприятельської піхоти. — Люди суть невичерпані в помислах, коли йде о мордованє!...

— В Ридзі арештовано 1-го с. м. провідника і головного організатора повстання в надбалтійських провінціях в 1905—6 році, Августа Менандайта. Він був давнійше учителем і від часу задушення повстання цілий час укривав ся по лісах.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“
ОДИНОКУ ЩИРО-РУСКУ
ЧАСОПИСЬ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А н д р . Л у ж . Swoyers, Pa. Справа описана Вами, як цілковито тикаюча ся старо-красвих відносин, цілковито не надає ся до оголошеня в тутешній часописи. Не помістимо.

Д о б р . в Minneapolis. Допи-сний підписаних тільки псевдоні-мом ми не містимо. Просить ся подати своє повне ім'я і адресу.

ШУКАЄ

занята молодець, Русин, маючий другий рік семінарії учитель-ської.

Адрес:
Я. Тимошко,
51 Clark Str.
Bridgeton, N. J.

NEWARK, N. J. бр. сьв. Йо-ана Кр., від. 76. завідомляє своїх членів, що по десятім в середу, се значить 17. марця, о годині пів до осьмої вечером відбуде ся квартальний мітинг. Кожний член повинен явити ся під карою 50 ц. а урядник і дол. Іван Алексович предс., Федор Олійник кас., Йолян Демків секр.

PORT JERVIS, N. Y., бр. сьв. Арх. Мих., від 198. подає до відомости, що дня 14. марта відбуде ся мітинг о годині 7-їй вечером в домі Григорія Гумовського під ч. 43. R. R. Ave. Всі члені мають ся явити на сей мітинг безусловно позаяк суть важні справи. Неявивший ся член заплатить 50 ц. а урядник і дол. кари.

Григ. Гумовський предс., Войтїх Дорчак кас., Михайло Косоного секр.

NEW YORK, N. Y., Тов. „Зоря“, від. 69. подає до загальної відомости що надзвичайний мітинг, відбуде ся дня 13-го марця 1909, в Liberty Hall, 255—263 Houston Str. На мітингу буде ся обговорювати дуже важні справи. Неявивший ся член заплатить 50 ц. а урядник і дол. кари. І. Биць секр., В. Маркевич предс.

ROCHESTER, N. Y. бр. сьв. Йосафата відд. 217 подає до відомости, що брацкі мітинги відбувати ся будуть в третій тиждень по першім що місяця. М. Мелих секр.

Січинський!

картку і листовий напір в портретом М. Січинського местника кривд українсько-го народу.

Замовленя пишїть на адресу:
А. BUCZAK
252 Broome St., New York.
Штука 3 цент. — 12 шт. 25 цент. менше як 12 шт. не висилаю.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство тринналежно до „Союза“, повинно мати отей книжечки:

- 1) Книжку членів (Імєно 1408).
 - 2) Книжку місячних склє 108.
 - 3) Книжку газету і протє 4080.
- На сї книжечки повинно кожде братство заслати 5 долларів до „Союза“

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член
Р. Н. Союзу.

Пресовий секретар Стефан Со-
тер Ортисський, перший русь-
кий єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.

Председатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-председатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодор Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Бяла, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черік, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Бяла,
56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Ч. 848 КВІТ 11.89
на одинадцять дол. 89 цят. які
місцевий уряд одержав на ви-
плаченні коштів похор. по Нико-
лі Капан з Гол. Каси Р. Н. С.
Монесен, Па. 1909 р.
Николай Сивик.

Свідки:
Василь Сивик,
Франк Янковський.
Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Монесен, Па.
Ст. Сувала, предс.
Франк Янковський, кас.
Анд. Кліш, секр.

Ч. 855 КВІТ 400.00
на чотириста дол., котрі п. Ник-
Олійник відобраз як посмертну
запомогу по жені Парасці з Гол.
Каси Р. Н. С.
Детройт, Міч. 29. Січня 1909.
Ник. Олійник.

Свідки:
Петро Кучман
Мих. Небеско.
Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
від. 175.
Семен Гірчак, предс.
Дм. Родавель, кас.
Мих. Небеско, секр.

Ч. 843 КВІТ 1000.00
на тисяч дол., котрі п. Пархелія
Марчак відобраз як посмертну
запомогу по мужу Амброзію з
Голов. Каси Р. Н. С.
Пасайк, Н. Дж. 1909.
Пархелія Марчак.

Свідки:
Алекс. Пеляк
Ник. Морчан
Ник. Дутка.
Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Пасайк, Н. Дж.
Адам Ячишак, предс.
Конст. Петрик, кас.
Алекс. Хованець, секр.

Ч. 850 КВІТ 156.00
на сто п'ятдесят шість дол., які
одержав місцевий Уряд на ви-
плаченні коштів по Мп-
хайлі Гула з Голов. Каси Р. Н.
Союзу.
Трентон, Н. Дж. 15. Лют. 1909.
Іван Гудак.

Свідки:
Мих. Мадуский
Й. Ласкович.
Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Трентон, Н. Дж.
Ст. Врабель, предс.
Іван Паславський, секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союзу.

JERSEY CITY, N. J., бр. сьв.
О. Ник. від. 4 подає до відомо-
сти, що вибрано слідуючий уряд
на 1909 рік: Д. Голод пр., Ів.
Жарський з. пред. Н. Пупчик
кас., Ів. Костюк з. кас., Гр. Під-
липчак секр., В. Глива з. секр.,
А. Різко і Ю. Мацяк оп. хор., С.
Глива і К. Каленич дверники.
Кожний член є обов'язаний пла-
тити колекту на церкву. Колек-
торами вибрано: Вас. Цапов-
ський і Григ. Ференц. Адр. бр.
Нагу Підлісзак, 136 Morris St.,
Jersey City, N. J.
Гр. Підлипчак секр.

ROCHESTER, N. Y., бр. сьв.
Йосафата від. 217 подає до відомо-
сти, що вибрано слідуючий у-
ряд: Тома Бальовий, предс., Ми-
хайло Мелех, секр., Ник. Гара-
синчик, кас.; Яким Пригода, мі-
сто-предс., Іван Іваськевич, мі-
сто-секр., Мих. Луцишин, місто-
касир; контрольна комісія: Ів.
Пастушан, Сильвестер Гривняк,
Петро Климиш; трестієн: Теодор
Муха, Вас. Луцишин, Григ. Ти-
хий; надзирателі хорих: Ник.
Кучмій, Ілько Крушка.

CARNEGIE, PA., тов. Січ, від.
136 подає до відомости, що в
неділю дня 14-го марта с. р. бу-
де приймати ся до братства
від 16 до 30 літ без вступного,
а від 30 до 40 за половину.
П. Бурик.

HAZLETON, PA., брат. сьв.
Архистр. Михайла від. 85 подає

даню дня 13. грудня 1908 ви-
брано слідуючий Уряд: М. Мар-
дьян предс., А. Капусіньський
з. предс., А. Романчук секр., А.
Пелехач кас., К. Кравчук зап.;
контрольна комісія: Анд. Прок-
ко, О. Парилонич, Ю. Полівека;
дозорці каси: О. Дріль і О. Ша-
раварко; дозорці хорих: Н. Триш-
на Бок Маниш, М. Прокко на
Гарвуд, О. Сялцина на Нр. 3
Гейлтон, Нр. 6 Гейлтон Ів. Ле-
сюк, Г. Гоней на Крамбери і
Крисморн, головний надзорця
хорих в Гейлтоні і на околицю
Николай Гут; дверник К. Ві-
клюк; заставник: Николай Га-
лик.

Мітинги відбувають ся в дру-
гу неділю по 1 шм.

Климен Кравчук, зап.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ
як пошукованя знакомах, оголо-
шена бали, представлень, ско-
даних і т. п. друкує в „Свободі“
по ціні одного цента від слова
за оден раз. Гроші треба приси-
лати наперс...

ОГОЛОШЕННЯ.

Потрібую сейчас дякуюче-
ля. Платня місячна (без помеш-
каня і харчу) від 35 до 50 доля-
рів в міру заслуг. Вимоги: ґрун-
товне знанє нотного співу, бо-
дай в практиці, так щоб умів
проводити хор. 2) Голос тено-
ровий. 3) Знанє провадження
вечірної школи в руській мові
дві години денно, (в Суботу ці-
лий день) з тутешніми дітьми.
4) Моральність і тверезість.

Голоситись на адресу:
Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375
Olyphant, Pa.
Laska. Co.

КОНКУРС.

Греко-католицька церковна
рада шукає дяко-учителя під слі-
дуючими умовами: 1) Має бу-
ти дипломований дяко-учи-
тель, походивши з Угорщини,
2) Вести щоденну науку в шко-
лі і читати а) катехизм і біблію,
б) церковного співу в) читати
і писати так руськими як і ла-
тинськими буквами г) рахунків
з) географії і історії — під дозо-
ром духовника і церковної ра-
ди. Платня від кожної дитини
по 25 центів місячно. 3) Має бу-
ти ревним греко-католиком і до-
брого характеру. 4) Платня: а)
місячно 40.00 дол. б) за дві у-
горські Служби Божі 4.00 д. в)
наколи скаче чистити церкові
дзвонити — місячно 5.00 дол.
5) Школа звичайна.

Голосити ся у місцевого свя-
щенника з залученєм диплома
і свідоцтва від тих священни-
ків, під котрими кандидат слу-
жив як дяко-учитель.

о. Валентій Балог,
Box 191,
Whiting, Ind.

ПОЗІР МОЛОДЦІ!
ДІВЧАТА ПОЗІР!!

Хоче молодець мати дівчину,
щоби з нею женити ся, або дів-
чина хлопця, щоби вийти за-
муж, то нехай зголосить ся на низше
подану адресу. Ми уділяємо вся-
ких інформацій молодим людям,
і вже не одна пара в такий спо-
сіб пібрала ся, та чому-ж Вам си-
дти без товариша життя, та зав-
дувати жонатим людям?

Пишучи до нас по інформації,
вложіть за два центи марку.

National Matrimony Bureau,
Box 73
Winnipeg Man., Canada 4-5

ОГОЛОШЕННЯ.

Уже наперед складаю сердеч-
ну подяку тим, котрі будуть
ласкаві повідомити мене де пе-
ребував Андрей Цюняк (Чу-
ний) родом з Княгинин повіт Ро-
гатин, Галичина. Пошукую його
в дуже важній справі.

Стефан Мілянович,
195 Grand St., Jersey City, N. J.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК,

глядає посади. Викаже ся до-
брим свідком. 8-11

John Huculak
20 Amherst St. Manchester, N. H.

ЗАПРОШЕННЯ.

В 2-гу неділю посту, т. є. дня
7. марта 6. р. відбудеть ся в
ШАМОКІН, ПА. в салі шкіль-
ній під церквою духовний кон-
церт враз з діточим представле-
нням по слідуючій програмі:

1. „Скажи мп, Господи, кон-
чину мою.“ — Концерт ХХХІІ.
Д. Бортиянского. — Відспіває
хор мішаний.

2. Декламація.

3. „Услыши, Господи, молит-
ву мою.“ — Муз. В. Лириня. —
Відспіває хор мішаний.

4. Декламація.

5. „Благообразний Йосиф.“ —
Муз. Б. Галупп. — Відспіває
хор мішаний.

6. „Просвіта народа“ — Ко-
медійка в 4. діях — Приладив
Іван Кр. — Відиграє шкільна ді-
твора.

Початок о год. 6-тій вечером
зараз по вечерні. Весь дохід при-
значений на місцеву руську
святиню. Доохрестних сусідів
і всіх людей доброї волі запро-
шує щиро

Церковний комітет.

ХТО ЗНАЄ

адресу Олексі Данилюка, замеш-
калого передше, на Расон і ли-
ше там уповажненого до збира-
ня колекти, або і він сам, нехай
повідомить про се:

Rev. O. Rotko,
Box 1091, Carnegie, Pa.

ДЕ Є

моя жінка Анна Івашук з дів-
чиною, одностіною Марією. По-
ходить з Павлівки, пов. Чорт-
ків, Гал. Поїхала десь до Злуч-
Держав. Хтоб о ній що знав
зволить донести до:

Onufrey Iwaszczuk,
Dauphin, Man., Canada.

Опитний пасічник
знаючий роботи рамкові улії
системи „Dadana“ глядає поса-
ди. Адреса в „Свободі“.

ЧОЛОВІК знаючий карпен-
ську пейнтерську і плембер-
ську роботу глядає місця джані-
тора. Адрес в редакції.

Уже вийшло перше число
церковної газети

„ДУШПАСТИР“

Річна передплата вносить

тільки 1.25 д

За редакцію відповідає о. П.
Понятишин, і на подану адресу
просить ся посилати усякі до-
писи і вісти з життя гр.-кат.
громад.

Передплату просить ся поси-
лати на руки о. А. Улицького
76 Grand Str. Jersey City, N. J.

Адреса редакції звучить: Rev.
P. Poniatyshyn 411 Washington
Ave, Elizabeth, N. J.

Купуйте нинішні:

Богослуження страстныя сед-
миці 50 ц.
Читання о муках і смерті Ісу-
са Христа 30 ц.
Правди вічні 50 ц.
Філіотей 50 ц.
Устав Богослужень 15 ц.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

6 переписаних листків (посткар-
ток) призначених на Великдень
українських писанками і инши-
ми знаменами Воскресення, кош-
тують 25 ц. 12 паперів листових
з друкованим желанєм Свят
Великодних коштують 25 ц.

Пишіть на адрес:

RUSKA KNYHARNIA

404 Broadway, Scranton, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кожний може легонько заробити

12 доларів тиждень через

розповсюджене нашого росій-
ського тютюну.

Пробу висулаємо даром.
Пишіть сейчас залучаючи мар-
ку на відповідь до
Russian Tobacco Co.
132 Nassau St. Room 301
New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ!

ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ!

Безплатне Руске Бюро Пра-
ці ім. сьв. Рафаїла, 339 East 20th
Street, New York (близько русь-
кої грек. кат. церкви сьв. Юрія)
межи 1 а 2 євню висукує ро-
боту для мушин і жєлєщин, і у-
діляє інформацій та поради емі-
грантам.

Просимо всіх, що знають про
яку роботу на свєм плейзі для
мушин, або дівчат, донести про
се під слідуючою адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN
FREE EMPLOYMENT
BUREAU

339 East 20th St., New York.

„ГАЙДАМАКИ“

МЗЯЧНИК

для українського робучого народа
в Америці.

Виходить в четвер з кінцем
кожного місяця під числом
339 E. 20-th Street. New-
York, N. Y.

Передплата на рік 100 долар.
В Австрії і Росії „150. доларя.
Оказові числа даром.

Не повинно бути одного щир-
ного робітника Українця в Аме-
риці, щоби не предплачував ча-
сопис „ГАЙДАМАКИ“.

Адреса: „Gaydamaki“
339 East 20 Street,
New York N. Y.

Тріодь Постну

можна купити у підписано-
го. Ціна \$4.00 кромі Express.

Rev. John Velyhorsky,
Box 503, Minersville, Pa.

Хочете добру річ набути а
при тім дешево, удайте ся
на понизшу адресу. Пишіть
по польсько-руський образ
ковий каталог і залучіть
марку за 2 цят.

Адреса:

ANIELA ORZESCH
Sulivan Court, New York City.

Для терплячої
людскости.

Як що зневіривсь Ви уже в літні,
і стратили уже усю надію на одоро-
вє, то почніть зараз пити старе вино
в вілєм, так зване

„Вифлеємське вино“,

яко відновлює кров, яке робить а Вас
сильним, одоровим і кропистим. Певний
лік в усіх подугах спричинення пере-
студю, ведомоганєм жолудка і крові.

Поодинокю фляшку 1.00 дол.
Шість фляшок 5.00 „
Дванадцять фляшок 9.00 „

Гроші висилати „Моні орде-
ром“. Адресувати:

W. KRYSZEWSKI & CO.
18 Germania Avenue,
Jersey City, N. J.

ЩО ТАКЕ БІЛЬ?

Много часу минуло ся від
хвилі, як один славний лікар
сказав, що біль, се просьба нер-
вів о поживу. Як лишень кров
не в силі доставчувати мервам
достаточної поживи, то сейчас
чоловік відчуває біль, а що най-
менше якусь долеглисть.

Лишень тоді кров може від-
живлювати нерви, коли органи
травлення діляють правильно —
позаяк сильна кров повстає з
добре перетравленої поживи.
Наколи не маєте достаточного а
пестату, коли по їді вам не до-
бре, коли ви є нервові, маєте
нездоровий цвї. лица, єсте о-
слабелі і зле настроєні, то
тоді уживайте Трінера Амери-
канського Еліксирі Гіркого Ви-
на, яке управильнить ваше
травленє, очистить вашу кров і
дасть достаточну поживу вашим
нервам. По всіх другосторах.

Jos. Triner,

616—622 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли

Папері листові

окрашені гарними вінетами і пор-
тетами наших руських геніїв —
Продає друкарня „Свободи“ по
ціні 50 цят. за 25 штук. Адрес:

„SWOBODA“

184 Hudson Str. New York, N. Y.

КОПАЛЬНЯ ЗОЛОТА І ТУНЕЛЬОВА КОМАНІЯ В BOULDER COLORADO.

Звертаєсь увагу на повисшу Команію, котра дає незрівняну нагоду вложити в бізнес запрацьований Ваш гріш. Ціна стаку Копальні Золота єсть \$1 00 за один шер. Сей стак в короткім часі піде в гору, а за пару місяців повинен продаватись за много разів вишу ціну, як коштує тепер. Тепер хочу Вам сказати, що Копальня Золота була переглядана людьми, котрих Ви знаєте. Я пришлю Вам на жадаве їх рапорти. Наколи я рішив ся представити стак Копальні Золота читачам сеї газети, то подам до відомо, що один чоловік найвишого характеру і становища, званий передилатником тої газети, звадив майни. Той пан видів майни на свої очі, докладно їх сам сглянув, а вислід тої ревізії, був так вдоволюючий, що я можу гварантовати, що наколи з Вас котрийсь перечитає сей рапорт, і дізнаєсь хто він єсть, то сейчас купить стак. Я пришлю всім т. й рапорт, хто лиш его жадає.

А тепер подам пару фактів і числ про сую Копальню Золота. Копальня має 100 тоновий млин до крушення, тепер в рузу і її наміром є збільшити сую машинерію; перше збільшиши силу млина і його розмір на 500 тонів на день, потім 1000 тонів, а ерентуально хотяби і до 2000 тонів. Взявши під розвагу факт, що на се будуть потрібні поправки і задумуючи вести в рузу ту машинерію через 320 днів, на рік, то 500 тоновий млин видасть за рік 160.000 тонів. А як сподіємось, то за тону руда можемо дістати \$10.00, то найгірший прибуток за один рік оерації в 500 тоновою силою буде \$1 600.000. Не сподіємось, щоби робота около одной тони руди коштувала більше як \$1.50, а хсть би і \$2.00, що значилб коштів на 320 000 то все такой лишить ся пр'фіту \$1.280.000 річно. З 1000 тоновим розміром буде ся мати \$2.540.000. З 2000 тоновим розміром будете мати ся \$5.080 000.

А тепер хочу звернути увагу читачів тої газети на одну річ, а іменно, що се не є жадна спекуляція. Се єсть фабрична пропозиція, чиста і ясна як ясною річею єсть видобути досить руди, щоби зробити величезні дивіденди для стакголдерів і піднести стак, щоб міг спродавати ся за \$5.00, 10.00, 20.00 або \$30.00 за шер. Всі поплатні копальні руди сую низького поміру. В копальні золота знаходиться ся неограничений засіб руди. В тім випадку копане проєктує вибір; так само, як колиб ви мали гору глини, відповідну до виробу цегли, то тоді поставилисьбете відповідну фабрику до роблення цегли, а наколи вже наробилисьбете, лосидаєте свій продукт агентам, щоб розпродати; в низькім помірі копальні руди маєте такі сємі гри зєсбів, кстрі перероблюєте в золото в тим додатком, що непотребуєте жадних агентів або сейлсманів, щоб продати товар. Вєсь, що єсть до роботи, то єсть привезти золото до державної фабрики грошей і дістати гроші без всяких уривок.

Після обрахунку завідателя майнів, там знаходиться ся руда \$9.000.000 вартости. Предкладаємо ті шері \$1.00 за один длатого, щоб сейчас роздбути потрібні фонди для розширення копальні. Наколи копальня приносить \$5.000.000 річного доходу, то стак повинен легко продаватись по \$30.00 за шер, а що значить, що за кождих \$100.00 вложених в інтерес, можемо дістати \$3000, наколисьбете продали шері. Крім того, возьміть під розвагу височезні дивіденди, які діставалисьбете річно з вложеного капіталу. Чому оно так єсть, що робітник, котрий мало заробляє, не може в зложеним долларом робити долари і заробити гроші? Я уважаю се за нагоду для читачів тої газети, заробити великий профіт а в сути річі, если їх інвестмент єсть досить великий, статись богатыми, наслідником інвестованія в стак Копальні Золота і Тунельової Команії. Великі Американські міліонери, зробили свої богатства в копальнях.

Чомуж Ви не можете стреміти до вишого і ліпшого житя, ніж жити так, як тепер, котрі то стремліня можуть здійснитись через правильне інвестованє Ваших фондів в добрих Копальнях Золота.

ОСТОРОГА: Однак неможете відтягати. Мусите прислати Ваш ордер сейчас, понеже ціна вскорі підскочить. Если не заордеруете двєсь, пришліть по справозданє і другі інформації, як посвідчення банкові, письма від католицьких сьвященників в Boulder Colo., де знаходять ся майни.

Хто хоче купити шері, нехай виповнить сей бланкет.
Один шер коштує одного долара. Серія в 25 шерів коштує 25 дол.
Заряджує підприємством Gold Run Co. W. T. Wintermute, якого адреса звучить:

W. T. Wintermute

Pittsburg Branch Office, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.

New York, London, Philadelphia

Зі всім відносити ся на повисшу адресу.

Замовляючи шері виріжте сую картку і зашліть на адресу:
W. T. WINTERMUTE, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.

Отсим посилаю дол.

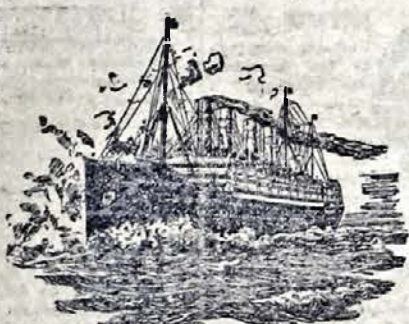
На шерів Gold Run Mining and Tunnel Co.

як повну суму.

Імя Мешканє

Дата

Руска
Агенція
Кора-
бельна
і Пере-
силка
Грошей

з кав-
цією
15.000
доларів
і від Ко-
мпанії
Стейту
Нью Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуєчі справи:

Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтан-
ших і як найкорше.

Продає Шиферти на різні ліній корабельні до старої
краю і з краю до Америки по найтанших цінах.

Виробляє повновасти, контракти купна і продажі за-
осмотрені підписом консуля; переіспроводжує всім цілим
справам зі судами і старокравними властями.

Пологає справу військові, як увільнене від асєтирун-
ку; військової контролі, увільнене від вправ і т. п.

Мінняє гроші — старокравні на американські і американські
на краєві після бжучого курсу.

Адреса:

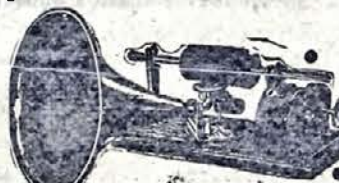
Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Для уживаючих тютюну.

Поможіть нам розпространяти наш тютюну поміж Вашими знакомими, а дамо Вам отсей фонограф даром.

Се не є жадна лялька, дурничка, яку часто дають другі заведеня яко надгороду, противно, се є першої класи гово-
рюча машина Фонограф в кождім вигляді.

В кождий час, коли бажаєте, може-
те мати безплатний концерт в своїй
хаті і се не концерт одного інстру-
менту або одного голосу, але кон-
церт банди і оркестрової музики,
сильні як чулисье в старім краю,
одним словом — всьо, що любите.
Запитаєте Вашого купця за „KING“
TALKING MACHINE, а він Вам скаже,
що она коштує 15.00 дол.

Ми хочемо Вашої помочи в розпространіи нашого доброго виробу
тютюну до цигаретів і факів. Ми пішлемо Вам кождого рода по троха:
Австрійського, Боснійського, Герцеговинського, Турецкого і Російського варт-
ности 6.00 дол. Ви можете легонько розпродати его між вашими знакомими,
появляє се найбільший тютюн в світі.

Тютюн, до якого всі звикли в Європі і який они люблять.
По одержаню нашого тютюну запропонуєте его своїм знакомим, если
знайдете его за відповідний. Дайте їм наше імя і адресу і сую дорогом помо-
жете розпространяти нашу компанію. За сую поміж дамо Вам за даром наш
„KING“ PHONOGRAPH. Се є правдоподібно тільки одна спосібність, яку коли
можете мати, дістати першої класи говолючу машину без одного цента.

За тютюн рахуємо Вам 6.00 дол. Прішліть наперед 50 цєт. марками,
а ми вишлемо Вам до найбільшого Вам експрес офісу тютюн і фонограф;
в'єсїаніуйте все, нім заплатаєте, а если знайдете все задовольняєте, за-
платаєте на експресі 5.50 дол., а тютюн і фонограф буде Вам.

Гроші ввєртає ся будь котрому надзодовоному костюмерови. — УВАГА.
Ся оферта буде тільки так довго, доки не заавертаймусю добре наш тютюн,
задає того радимо Вам не відтягатись з ордєрами, если хочете мати наш
„даремний фонограф“.

Адреса: EUROPE TOBACCO CO
33 LEONARD STR., DEPT. 52 NEW YORK.

Руский Лікар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужєскі і жіночі.

Виліченє — сли можливе — гварантує ся.
Лічить після найновіших систем еле-
ктрикою, та посідає найлутші електричні
машини.

Досліджує при помочи промінів Рєнтгена.
Nebulizer — одинокє найуспішніше
средство протя катару при помочи інга-
ляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City.

поміж 2 а 3 євєню.

35-долларовий Годинник лише за 15.50 на кредит
ві солотю на рати протягом 8 місяців. Найбільша офер-
та і спосібність, яка коли могла бути. Сі хорощі годин-
ники, з волоченням грубо ковертами і артистично вирі-
заними після найновішої моди, гварантує ся на 25 літ;
они однак можуть вистати на ціле жєтє. Мєжете
вирішити собі а поміж: Elgin, Waltham, Hampden або
Tavannes movements. Нєрки єсєуть найліпші; йдуть
дуже точно і сють загально знаєні, як найлучші і
наймодніші; накручують ся пружиною. Ми жада-
ємо за сі високої вартости годинники лише за 15.50
місто їх дійсної вартости 35 дол. Ми не жадаємо
грошей наперед. Вишлемо вам Експресом для огля-
нєня, а если вам годинник подобає ся і ви будете
вдоволені в сєй надзвичайно дешєвої ціні, то за-
платаєте агєнтам експресовому 7.50 і за перєсылку,
а сєй агєнт віддасть вам сєй годинник. Решту, то
є 8.00 дол. ви будете силанувати місячно по 1.00.
Ми вам віримо без гваранції, без підпису
паперів. Ми не віддаємо ся нашим притєлє і нашим сусїдє про нас. Тільки
напишіть ваше замовлєнє і єбїдаєте заплатаєте. Пам'ятаєте, що ви єсте
в повнім посїданю годинника, сєйчас не заплатаєте сєго задатку. Хтоб хотів
заплатаєти цілу суму за сєй хорощий годинник, то для того ми установлюємо
спеціальну ціну 13.50.

S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

Оден з найбільших
броварів
в Америці.

ПІВНО НА КРАЄВИЙ ОПО-
СІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по- (Голова від него
коштує сєго пива, ніколи не болять
то иншого вже не боєть здоровє
буде жити. поживнє.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕПШТОЮ ХВА-
ЛИТИ, ВО ДОВРЕ САМО ЗА
СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
BRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

8 ДЕННИЙ ГОДИННИК.

НЕМНОГІ З ВАС МАЮТЬ ТАКИМ
ГОДИННИК ЯН СЕЙ.

Нр. 16, зі сталовим верхом, осередком,
о 11 камінях, в якім мож бжачити, на-
кручування і регулювання аєри, а пре-
гарний циферблатом і скляним кри-
шком сей іде цілий тиждень без накру-
чованя. Сей годинник є знаменитий під
кождим оглядом і гварантований на
15 літ. Всюди по скляних продають его
за \$14.50. Ми хочєм, аби ви зацікавились
бжачєте з нами. Хочємо, аби ви поручи-
ли наш товар вашим притєлєм, если
ви в него вдоволені. Замовте сей \$14.50
годинник сєйчас, а ми пішлемо вам також
2 дол. повозлучуваний ланцущок даром.
За сєй годинник і ланцущок
разом порахуємо вам лише \$5.90.

Все що потребуєте зробити, се напи-
сати ваше імя і офіс докладно, сказати
о годинник No. 32, післати нам 15 цєт.

тєв в марках почтових в листі а ми пішлемо вам годинник і ланцущок до
вашого найблизшого експресового офісу, де можете оглянути річі перед за-
платою. Если думаєте, що годинник і ланцущок післати вам вартє \$16.50,
тоді заплатаєте експрес- \$5.75. Пам'ятаєте, що ви не тратите нічо-
пому агєнтам решту се є \$5.75. го, бо ми ввєртаємо гроші кождому
хто невдоволений.

Адреса:

GREAT EASTERN WATCH COMPANY Dept. 52

190 West Broadway, New York.

